

GROTE OFFERVAARDIGHEID

Ontstaan en werkwijze van het Nationaal Comité Wintervoeding van Vogels

Door C. J. A. Wijnaendts

Gaarne grijp ik de geboden gelegenheid aan om in dit jubileumnummer de lezers iets te vertellen over het ontstaan, het doel en de werkwijze van het hierboven genoemde comité.

Hiervoor moet worden teruggegrepen naar februari 1954, toen de weersomstandigheden van dien aard waren, dat hulpverlening aan de in bittere nood verkerende vogels dringend noodzakelijk was. Het orgaan 'Wiek en Sneb', de voorloper van het huidige 'Het Vogeljaar', schreef hierover nadien het volgende: 'De vogelbeschermingsgedachte openbaarde zich toen op een bijzondere wijze, waaruit dus bleek, dat deze gedachte gepropageerd door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, vele vogelbeschermingswachten, tal van andere organisaties en particulieren, opmerkelijk succes heeft gehad en steeds dieper in ons volk doordringt'.

Tijdens deze activiteiten was het de organisatoren evenwel gebleken, dat het niet alles rozegleur en maneschijn was geweest. Door gebrek aan coördinatie tussen de organisaties die zich voor het lenigen van de nood hadden ingezet, kwam deze hulpverlening hier en daar niet tot haar recht.

Tijdens strenge winters is hulpverlening dringend gewenst

Teneinde herhaling in de toekomst te vermijden werd door enkele landelijke organisaties daarom een weg gezocht om een blijvende vorm van samenwerking te vinden. Aan dit overleg namen naast Vogelbescherming deel: de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, de Bond van Politie Ambtenaren in Nederland tot Bescherming van Dieren, het Dierenrampenfonds, alsmede het Federatief Comité voor Vogelbescherming in Nederland 'Covavo'.

Dit overleg heeft ertoe geleid, dat in 1955 het Nationaal Comité 'Wintervoeding van Vogels' werd geboren met daarnaast, voor de financiële aangelegenheden, de Stichting 'Fonds Wintervoeding van Vogels'. Zowel in het comité als in de stichting zijn de zes hierboven genoemde organisaties vertegenwoordigd.

Het doel dat het comité zich stelt, is de voeding en verzorging van in het wild levende vogels die ten gevolge van streng winterweer gebrek lijden. De hiertoe benodigde gelden tracht het comité te verkrijgen door een beroep op de bevolking te doen om financiële of materiële steun te willen verlenen. Prettig is het hierbij te kunnen vermelden, dat indien de weersomstandigheden dit noodzakelijk maakten, nog nimmer tevergeefs een beroep op de offervaardigheid van onze medeburgers werd gedaan.

Voor een goed begrip moge worden beklemtoond, dat het comité wel de wintervoeding propageert, stimuleert en er gelden of voedsel voor ter beschikking stelt, doch zelf niet daadwerkelijk aan de voeding deelneemt. Deze heeft berust en blijft berusten bij al die organisaties die zich het voederen van in nood verkerende vogels tot taak hebben gesteld. De hulpverlening door het comité gaat allereerst uit naar die organisaties die zich belasten met het voederen buiten de steden. De vogels die zich binnen de steden hebben verzameld, worden namelijk in het algemeen door de bewoners rijkelijk van voedsel voorzien, zodat hulp van het comité daar niet in de eerste plaats nodig is. De voederingsacties buiten de steden betreffen haast uitsluitend de concentraties van watervogels welke zich op die plaatsen in de binnenwateren ophouden, waar nog open water is te vinden. Dit open water, grotere of kleinere wakken dus, is niet alleen door de wind gevormd, doch kan ook zijn ontstaan door de lozing van warm koelwater door fabrieken of elektrische centrales. Op dergelijke plaatsen kunnen zich ongekende aantallen eenden, zwanen, Meerkoeten, Waterhoentjes, Blauwe Reigers en andere vogels concentreren. Het is duidelijk, dat het voederen hierdoor zeer wordt vergemakkelijkt. Van de zijde van het comité wordt er dan ook steeds op aangedrongen uitsluitend bij dergelijke wakken te voederen en in de wijde omtrek ervan geen voedsel aan watervogels te verschaffen, zodat de vogels worden gedwongen zich op één punt te concentreren. Het grote nut voor de wintervoeding dat van dergelijke wakken uitgaat, heeft het comité op de gedachte gebracht op kunstmatige wijze wakken te vormen. Dit geschiedt thans op een vijftal plaatsen in Nederland, hetzij door middel van een luchtcompressor, hetzij door een elektrisch gedreven schroef die het water in constante beweging houdt, waardoor dichtvriezen uitgesloten is (zie ook 'Het Vogeljaar' jrg. 18, p. 381). De hiermee opgedane ervaringen zijn zeer gunstig en het is de bedoeling dit aantal op te voeren. De moeilijkheid hierbij ligt in het vinden van een plaats die qua ligging voldoet, niet voor het publiek toegankelijk is, een waterdiepte van ten minste 1½ meter heeft, de mogelijkheid van elektrische aansluiting biedt en waar — ten slotte — ter plaatse iemand aanwezig is die zich met de bediening van de (eenvoudige) installatie wil belasten.

Lezers, die in het bezit zijn van een zich hiertoe lenende plas of ander water en genegen zijn aan deze kunstmatige wakkenvorming mede te werken worden vriendelijk uitgenodigd hiertoe contact te willen opnemen met de secretaris van het comité, Van Leeuwenstraat 60, Voorburg (tel. 070 - 86 54 67).

Nu bestaan de noodlijdende vogels in een strenge winter niet louter uit watervogels; ook andere soorten vragen de aandacht van het comité. Hiervan nemen Blauwe Reigers en Roerdompen een zeer voorname plaats in. De voeding van deze, in aantal in Nederland teruglopende vogelsoorten, vraagt en krijgt van het comité de hoogste prioriteit. De hulpverlening aan deze betrekkelijk schuwe vogels is min of meer het werk van specialisten en daardoor meer geschikt om door een enkeling te worden uitgevoerd dan door een groep, hoe goed overigens ook bedoeld. Hij, die de dankbare taak op zich wil nemen om gedurende een vorstperiode concentraties van Blauwe Reigers regelmatig van voedsel te voorzien kan rekenen op de grootst mogelijke steun hiertoe van het comité.

Blijft er ten slotte de grote groep over van lijsters, mezen, Vinken, Roodborsten en anderen, een groep die zich tijdens vorst, zonder méér, vrij goed weet te redden. Gaat de vorst echter gepaard met sneeuwval of ijzel, waardoor de vogels van hun voedselbronnen zijn afgesneden, dan zijn zij overwegend op menselijke hulp aangewezen. Iedere hulpverlening aan deze vogels wordt vanzelfsprekend door het comité gesteund.

De daadwerkelijke voeding berust bij die organisaties, die zich de wintervoeding tot taak hebben gesteld

Veel van deze vogels trekken dan echter naar de steden en dorpen, waar zij zijn te vinden op de voedertafeltjes in de parken en tuinen. Hier kan het comité geen hulp meer verlenen, doch er bestaan bij het comité op dit ogenblik wel plannen om tot een betere voorlichting te komen over de wintervoeding van vogels rond ons huis. Voor die lezers die iets meer zouden willen weten over de praktijk van de voeding van vogels gedurende strenge winters, dus over 'Wat, waar en hoe voederen wij?', moge worden verwezen naar de uitgave 'Wintervoeding Vogels', van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, waarin uitvoerig antwoord op deze vragen wordt gegeven.

- C. J. A. Wijnaendts, Nationaal Comité 'Wintervoeding van Vogels', Prinses Mariestraat 40, 's-Gravenhage